

Студент 6 курсу
 фінансового факультету ХНЕУ

РОЗРАХУНОК КОЕФІЦІЄНТА ВІДНОСНОЇ ПОДАТКОСПРОМОЖНОСТІ РАЙОНУ

Анотація. Досліджено сутність коефіцієнта відносної податкоспроможності місцевого бюджету і його значення для бюджетного планування.

Аннотация. Исследована сущность коэффициента относительной налогоспособности местного бюджета и его значение для бюджетного планирования.

Annotation. The article explored the essence of the coefficient of relative fiscal capacity of local budget, and its significance for budget planning.

Ключові слова: бюджет, закріплені доходи, власні доходи, трансферти, податкоспроможність.

Обсяг кошика доходів відповідного бюджету визначається із застосуванням індексу відносної податкоспроможності бюджету міста чи району на основі даних про фактичне виконання відповідного бюджету за три останні бюджетні періоди. Індекс відносної податкоспроможності є коефіцієнтом, що визначає рівень податкоспроможності адміністративно-територіальної одиниці порівняно з аналогічним середнім показником по Україні в розрахунку на одного мешканця [1].

Головна функція коефіцієнта відносної податкоспроможності (КВП) полягає у створенні послідовного, надійного та прозорого механізму визначення дохідної частини місцевих бюджетів.

Коефіцієнт відносної податкоспроможності показує податкоспроможність адміністративно-територіальної одиниці (АТО) у розрахунку на душу населення у співставленні з податкоспроможністю України на 1 мешканця в цілому [2].

Коефіцієнт відносної податкоспроможності є складовою частиною прогнозування, але головне питання полягає в тому, чи буде прогноз із застосуванням коефіцієнта відносної податкоспроможності достатньо точним і надійним.

Якщо можна точно розрахувати середні доходи на душу населення, то величина похибки в прогнозуванні залежатиме від того, наскільки сталим залишатиметься цей показник протягом часу і чи можна його легко скоригувати, враховуючи економічні та політичні зміни, які здатні вплинути на значення коефіцієнта. Якщо під час оцінки в різні часові періоди коефіцієнт залишається достатньо сталим, про що досить переконливо свідчать фактичні дані, сам по собі він не може викликати серйозних похибок під час прогнозування [3].

Якщо оцінка відносних видаткових потреб не змінюватиметься кардинально з року в рік, то район почуватиметься набагато впевненіше в передбаченні планового обсягу трансфертів на наступний період [4].

Сам по собі коефіцієнт відносної податкоспроможності буде стимулювати місцеві органи влади до збільшення доходів з призначених їм джерел. Це пояснюється тим, що трансфертні виплати залежать від розрахованого коефіцієнта податкоспроможності, а не тільки від реального обсягу зібраних доходів. Таким чином, якщо доходи зростуть на приблизно однаковий відсоток по Україні і по району, то коефіцієнт відносної податкоспроможності залишиться незмінним [5].

Для визначення індексу відносної податкоспроможності відповідних бюджетів використовуються дані кошика доходів бюджетів місцевого самоврядування, розрахованих відповідно до Бюджетного кодексу. Індеси відносної податкоспроможності відповідних бюджетів не можуть змінюватися і переглядатися частіше, ніж раз на три роки.

Розрахунок індексу податкоспроможності наведено в таблиці.

Таблиця

Розрахунок індексу податкоспроможності району на 2011 рік

Найменування	2008 р.	2009 р.	2010 р.	Проект бюджету на 2011 р.	
				Прогнозні показники	КВП
1. Доходи бюджету району, що враховуються при визначенні трансфертів, тис. грн	7 308,6	8 103	8 722,5	9 991,95	
2. Доходи бюджету України (закріплені), млн грн	185 545,6	193 794,4	203 996,6	233 260,3	

© Губенко А. В., 2012

3. Чисельність населення району,	19	18,7	18,5	18,25	

тис. осіб					
4. Чисельність населення України, тис. осіб	46 372,7	46 143,7	45 962,9	45711,75	
5. Податки на 1 мешканця району, грн	384,7	433,3	471,5	543,2	
6. Податки на 1 мешканця по Україні, грн	4 001,2	4 199,8	4 438,3	5 102,9	
7. Індекс податкоспроможності	0,10	0,10	0,11		0,11
1. Доходи бюджету району, що не враховуються при визначенні трансфертів (власні), тис. грн	1 849,9	2 210,1	2 161,7	2 811,75	
2. Доходи бюджету України (власні), млн грн	46 386,4	51 515,0	50 999,1	65 746,5	
3. Чисельність населення району, тис. осіб	19	18,7	18,5	18,25	
4. Чисельність населення України, тис. осіб	46 372,7	46 143,7	45 962,9	45 711,75	
5. Податки на 1 мешканця району, грн	97,4	118,2	122,3	157,7	
6. Податки на 1 мешканця по Україні, грн	1 000,3	1 116,4	1 109,6	1 438,3	
7. Індекс податкоспроможності	0,10	0,11	0,11		0,11
Видатки району, тис. грн	45 552	50 169,3	57 347,3	65 101,65	

На основі даних, поданих у таблиці, було спрогнозовано коефіцієнт відносної податкоспроможності бюджету району на 2011 рік, що становить 0,11. Це зумовлено невеликою сумою доходів бюджету району та малою кількістю населення відповідного району, порівняно із середньою величиною показників по Україні.

Тобто маємо справу з типовим дотаційним районом, який завжди буде функціонувати за рахунок дотацій з державного бюджету, і навіть значне збільшення величини доходної частини бюджету району не вплине на коефіцієнт відносної податкоспроможності.

Але хоча індекс податкоспроможності є невеликим для нашого району, на думку автора, його запровадження в розрахунок міжбюджетних трансфертів надає органам місцевого самоврядування низку переваг у формуванні доходної частини місцевих бюджетів, а саме підвищується зацікавленість органів місцевого самоврядування в:

більш ефективному використанні наявної податкової бази, зокрема, у відмовленні від надання необґрунтованих податкових пільг та введенні нових чи скасуванні діючих видів місцевих податків і зборів, відносно яких органи місцевого самоврядування користуються таким правом;

скороченні тіншової економіки, в тому числі шляхом виявлення незареєстрованих платників податків, упорядкування роздрібною торгівлі, посилення контролю за поданням декларацій фізичними особами і звітністю підприємств;

виявленні та реєстрації тих платників податків, що зареєструвалися на податковий облік на іншій території, але здійснюють економічну діяльність на території даного місцевого бюджету.

Наук. керівн. Кондусова Л. Ф.

Література: 1. Алексєєв І. В. Бюджетна система : навч. посібн. / І. В. Алексєєв, Н. Б. Ярошевич, А. М. Чушак-Голобородько. – К. : Хай-Тек Прес, 2008. – 376 с. 2. Про Порядок визначення обсягу міжбюджетних трансфертів : Постанова КМУ від 14.09.2002 року № 1382 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.uazakon.com/document/spart00/inx00916.htm>. 3. Управління Державним бюджетом України : підручник [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.edu.minfin.gov.ua. 4. Бюджетний кодекс України від 08.07.2010 року № 2456-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.rada.gov.ua. 5. Сайт Міністерства фінансів України. – Режим доступу : <http://mfu.gov.ua>. 6. Звітність фінансового управління районної державної адміністрації за 2008 – 2010 роки.